

Naar een kale Kinseldam

Ellen de Bruin

Nadat het idee voor een discussieavond over de Kinseldam, tegenwoordig Hoeckelingsdam genoemd, al twee jaar geleden werd geboren, kwam het er nu toch eindelijk van. Vrijdagavond 11 november 2005 was de opkomst groot op de door de beschermingscommissie georganiseerde avond met het debat over de toekomst van de Kinseldam.

In het forum zaten voor de kijker links Jaap van Groenigen en Ton Pieters van Staatsbosbeheer, de huidige beheerder van de dam. Rechts gaven Frank van Groen en Frank Visbeen namens de Vogelwerkgroep Amsterdam acte de présence. Bestuurslid Jos Bontekoe was avondvoorzitter.

Staatsbosbeheer (SBB)

Jaap van Groenigen, districtshoofd Veenweiden, kent de Kinseldam niet goed. Wel is hij betrokken bij vergelijkbare projecten: de vooroever Onderdijk bij Medemblik en De Kreupel, een ondiepte midden in het IJsselmeer, dat actief kaal gehouden wordt maar vanaf de kust niet te zien is.

Onderdijk is een buitendijks moerasgebied met aangelegde eilanden. Het totale gebied is 100 hectare groot. De aanleg ervan was een experiment; het kwam hoger te liggen dan verwacht waardoor het gebied sterk verruigde door veel wilgopslag. Wel broedt er nu Lepelaar.

De Kreupel is een vergelijkbaar project. Materiaal afkomstig uit de uitgediepte vaargeul tussen Amsterdam en Lemmer werd opgebracht op meerdere eilandjes. De archipel is inclusief de waterpartijen 70 hectare groot en oogst meer succes; er bevinden zich vogels vergelijkbaar met de Kinseldam.

In het Beheerplan Object 'Buiteninsel' 2003-2013 staat als doel beschreven het creëren van helder water in de luwte van een dam, bedoeld als paaiplaats voor vissen. Qua beheer wordt niet ingegrepen; de natuur mag zich ongestoord ontwikkelen. Alleen bomengroei op de dam zal worden tegengehouden. Maximaal 25% van de oppervlakte mag begroeid raken, met als argument dat voorkomen moet worden dat er Aalscholvers gaan broeden. Ter bestrijding van botulisme wordt vuil aan de binnenkant opgeruimd. Soortbeheer vindt plaats ten aanzien van de Ringslang, een Rode lijstsoort.

Het peilbeheer van het natte hart van de dam door Rijkswaterstaat is in de zomer 20cm en in de winter 40cm beneden NAP. Men denkt erover dit in 2010 aan te vullen met 0cm in het voorjaar; de dam staat dan (net) onder water.

De Kinseldam ligt zowel in een Vogel- als Habitatrichtlijngebied. Het gehele gebied, inclusief het luwe watergebied, telt 50 hectare. Het is nog maar de vraag of er kranswieren en fonteinkruiden, zoals in de Gouwe, gaan groeien. Opname van vegetatie op de dam laat 120 à 130 soorten zien; vanwege de hoogteverschillen is de flora zeer divers.

Ton Pieters, opzichter in Waterland-Zuid, houdt het kort want hij heeft weinig toe te voegen aan het duidelijke verhaal van Van Groenigen. Hij legt uit dat de Kinseldam geen compensatie voor IJburg is in de vorm van land maar in de vorm van (luw) water in de Kinselbaai. Persoonlijk ziet hij graag dat de Kinseldam kaal gehouden wordt.

Ongewenst kampeerbezoek op de Kinseldam, 26 augustus 2005

FOTO: RONALD VAN DIJK

Vogelwerkgroep Amsterdam (VWGA)

Frank van Groen telt sinds de zomer van 2002 wekelijks de vogels op de Kinseldam en zet de broedresultaten vanaf 2003 op het bord (zie tabel). Opvallend is het aantal pioniervogels, waarbij gezegd moet worden dat de plevieren, omdat ze zo klein zijn en de afstand vanaf de dijk relatief groot is, heel goed over het hoofd gezien kunnen worden en dus wellicht onderteld zijn. Bij de opkomst van vegetatie kwamen ook soorten als Kokmeeuw, Visdief en Kluut broeden.

Voor vogelaars zijn juli en augustus, gedurende de steltloper trek, de leukste maanden. Ook in die tijd is de avondtrek van Zwarte Stern te zien.

In 2004 zijn enkele wilgen tussen het basalt weggehaald. Hoe kleiner de boompjes nog zijn, hoe makkelijker ze te verwijderen zijn. Bij niet ingrijpen zal een wilgenbos ontstaan. Van Groen merkt op dat het argument om bomen weg te halen vanwege kans op broedende Aalscholvers ongeldig is; deze soort broedt onder gunstige omstandigheden soms in kolonies op de grond.

Frank Visbeen bespreekt de bijzonderheid van de biotoop. Het dynamische milieu, dat de Kinseldam nu laat zien, hoort bij stad. Door (woning)bouw zijn er immers veel tijdelijke terreinen met een pioniersmilieu. De omloopsnelheid van deze gebieden is tegenwoordig echter veel groter dan vroeger; braakliggend terrein kon gerust twintig jaar lang onaangeroerd liggen, tegenwoordig is twee jaar al lang.

Nu de Kinseldam er is, doet de kans zich voor deze bijzondere biotoop permanent te behouden door ieder jaar de begroeiing te verwijderen. Visbeen maakt een vergelijk met het werkeiland voor de Vijfhoek, dat na verruiging leefruimte biedt aan vooral Grauwe Ganzen. Pioniersoorten zijn daar al lang verdwenen.

Een kale dam past bij de openheid van Waterland. De gunstige ligging naast Polder IJdoorn maakt de Kinseldam alleen maar aantrekkelijker. Het is een toplocatie voor het beleven van vogels en natuur. Een mooie kans voor SBB terwijl voor de VWGA een educatieve rol weggelegd kan zijn.